

Visie op integratie 2011-2014

Thuis en Actief in KleurRijk Almelo

Visie op Integratie 2011- 2014

“Thuis en Actief in KleurRijk Almelo “

Maart 2011

2010/40038

Inhoudsopgave:

1 Inleiding

2 Algemene visie

- waarom hanteren we het begrip allochtoon?
- hoe ziet onze ideale kleurrijke stad eruit?
- wat zijn de maatschappelijke problemen die door partijen in de samenleving worden ervaren?
- wat verstaan we onder werken aan integratie?

3 Algemene doelstellingen

Bijlagen:

A Bouwstenen voor de Integratievisie

- Landelijk integratiebeleid
- Heroriëntatie op integratiebeleid van Almelo
- Beleidsatelier Participatie & Integratie
- Stadsdeelgesprekken en gesprekken met vertegenwoordigers van grootste culturele groepen
- Collegeakkoord
- Gesprekken met maatschappelijke organisaties
- Advies van Beleids Advies Commissie Maatschappelijke Aangelegenheden

B Integratie in verschillende beleidssectoren

C Bevolkingsgegevens

D Lijst deelnemers interactief proces

1. Inleiding:

Almelo heeft ruim 72.000 inwoners die samen een zeer kleurrijke stad vormgeven. 25% van onze inwoners is allochtoon. Er wonen mensen van zeer veel verschillende etniciteiten in Almelo (zie bijlage B) en elk jaar vestigen zich weer rond de 130 nieuwe allochtonen in onze stad. Deze veelkleurigheid van onze bevolking vraagt erom dat allen die in Almelo wonen en/of werken kunnen omgaan met de multiculturele werkelijkheid.

Er is in Almelo sprake van naast elkaar en langs elkaar leven van mensen met verschillende culturele achtergrond. Ook blijken in sommige delen van het publieke leven een aantal kleuren niet zichtbaar. We willen met ons integratiebeleid het vreedzaam samenleven van al onze inwoners met verschillende culturele achtergronden bevorderen. We willen voorkomen dat sociale problemen zich langs etnische lijnen ontwikkelen. We willen bereiken dat algemene voorzieningen toegankelijk zijn voor autochtone en allochtone inwoners. En we willen dat in onze stad optimaal gebruik wordt gemaakt van het vele en veelzijdige talent dat in onze kleurrijke stad aanwezig is.

Dit kan de gemeente niet alleen, maar vraagt ook van inwoners en organisaties in onze stad dat zij aandacht hebben voor de veelkleurigheid in onze samenleving en zich inzetten voor integratie als wederzijds proces. Om dit te bevorderen is Almelo op 1 februari 2009 gestart met het Integratievisieproject KleurRijk Almelo. Hiervoor heeft de gemeente Almelo samen met de gemeente Münster een subsidie ontvangen vanuit de Euregio.

De visie die nu voor u ligt is de uitkomst van vele gesprekken die zowel intern met alle gemeentelijke afdelingen als extern met inwoners en organisaties zijn gevoerd. In de bijlagen is een overzicht van deelnemers en een korte impressie van de gesprekken als bouwstenen weergegeven.

Uit die gesprekken is een veelzijdig beeld ontstaan. Enerzijds werken verschillende partijen al jaren aan bewustwording van de veelkleurigheid, aan integratie en aan interculturalisatie van eigen organisatie met wisselend succes. Anderzijds zijn er ook weerstanden en teleurstellingen bij zowel allochtonen als autochtonen. Ook leven er onzekerheden hoe het beste om te gaan met sociale processen, zoals segregatie in het onderwijs, die veelal ontstaan door de individuele keuzes van mensen voor aansluiting bij herkenbare groepen.

Ondanks de veelzijdigheid en weerbaarheid van de problematiek hebben we in deze visie een aantal hoofdlijnen uitgezet. We willen deze visie in 2011 in gesprekken met alle betrokkenen omzetten in concrete en duurzame afspraken over uitvoering in de eigen dagelijkse praktijk.

2. Algemene visie:

Hoe ziet onze ideale kleurrijke stad eruit?

Almelo is voor alle Almeloërs. Almelo is een kleurrijke, levendige en tolerante stad, waarin allochtonen en autochtonen zich thuis voelen en zonder (sociale) conflicten met elkaar samenleven, samenwerken en zich samen inzetten voor het algemeen belang. In deze stad kunnen inwoners, besturen, scholen, bedrijven en organisaties omgaan met de culturele verscheidenheid in hun eigen (werk-/ woon-) omgeving. Zij maken optimaal gebruik van het vele en veelzijdige talent dat aanwezig is. Hierdoor wordt de sociale stijging binnen onze bevolking gestimuleerd. Ook ontstaat er steeds meer gemengde participatie, doordat verschillende culturele groepen minder behoefte hebben zich apart op te stellen. In onze kleurrijke stad nemen allochtonen en autochtonen actief deel aan en verantwoordelijkheid voor de publieke zaak.

Waarom hanteren we nog het begrip allochtoon?

Sommigen van onze inwoners zijn allochtoon maar voelen zich niet zo, anderen zijn het niet maar voelen zich wel allochtoon of worden er wel voor aangezien. In het individuele geval is het onderscheid maken tussen allochtoon en autochtoon vaak niet nuttig en soms zelfs kwetsend. Het gaat om mensen, inwoners van onze stad, klanten of medewerkers van onze organisaties of bedrijven.

Waarom dan toch werken met een begrip dat per definitie een verschil maakt in plaats van bindt?

1. Om de **mate van culturele verscheidenheid van onze bevolking** weer te geven, immers 25% is allochtoon:

Volgens de CBS- definitie van "allochtoon" die in onze gemeentelijke basisadministratie wordt gehanteerd is een allochtoon iemand die zelf in het buitenland geboren is of waarvan minimaal één van

beide ouders in het buitenland geboren is. Het woord allochtoon gaat dus alleen om een neutrale aanduiding van de 1e en 2e generatie immigranten.

Zie bijlage C voor overzicht van alle in Almelo voorkomende herkomsten.

2. Om te blijven beseffen dat er sprake is van **wezenlijke verschillen tussen culturen**:

Culturele herkomst kan bewust of onbewust doorwerken in houding en gedrag, in opvattingen en manier van communiceren. Juist hierom is het belangrijk dat wij allen in Almelo ons bewust zijn van de culturele verscheidenheid van onze bevolking en van onze eigen gekleurdheid in doen en laten.

Veelal wordt onderscheid gemaakt in westerse en niet-westerse allochtonen, omdat de kloof tussen niet-westerse en westerse culturen het grootst is. Westerse allochtonen komen uit Europa (excl. Turkije), Noord- Amerika, Japan, Oceanië en Indonesië. Niet- westerse allochtonen komen uit Afrika, Azië (excl. Japan en Indonesië), Zuid Amerika en Turkije.

Belangrijk kenmerk van veel niet- westerse culturen is dat zij niet het individu centraal stellen zoals in onze westerse ik- cultuur, maar de groep of familie, het is dan een wij- cultuur. Een ander belangrijk onderscheid is dat westerse culturen de individuele ontplooiing centraal stellen, maar veel niet – westerse culturen de eer van de familie als belangrijkste leidraad voor handelen zien.

In deze visie balanceren we steeds op het snijvlak van streven naar algemene voorzieningen en algemeen beleid voor alle Almeloërs en specifieke aandacht voor culturele verscheidenheid waar nodig om goede resultaten te boeken en ieder recht te doen.

3. Om de **voortgang van het integratieproces** te kunnen monitoren:

Het gebruik van registratie op allochtoon- autochtoon kan helpen om inzicht te krijgen in de mate van contacten tussen verschillende groepen en de mate van toegankelijkheid en afspiegeling van organisaties.

Wat zijn de maatschappelijke opgaven die door partijen in de samenleving worden ervaren?

Zoals iemand treffend opmerkte: “je kunt niet zeggen dat iedereen een Almeloër is en dat de integratie klaar is, want als mijn kinderen solliciteren, ziet de werkgever niet een Almeloër maar een Turk”.

Ofwel, de huidige situatie in onze stad wijkt af van de hiervoor geschetste ideale kleurrijke stad. Bij elk probleem dient steeds goed te worden bekeken of het gaat om een specifiek integratieprobleem of een algemeen (of sociaal- economisch bepaald) probleem. Ook bij het zoeken naar een oplossing is het van belang steeds een afweging te maken tussen een algemene of een meer cultuurspecifieke oplossing.

- Er is sprake van **negatieve beeldvorming** over en weer tussen allochtonen en autochtonen. In het algemeen geldt, dat hoe lager de Sociaal Economische Score van iemand is hoe kleiner zijn of haar wereld is en des te groter de behoefte aan vertrouwdheid is. Vanuit die negatieve grondhouding ten aanzien van “het onbekende” is er geen ruimte voor een open dialoog met “de ander”, laat staan onderlinge afstemming van belangen en samen actief worden.

- Ook bestaat er in delen van onze samenleving een **opvatting dat “ze” zich maar moeten aanpassen** (90 % van de Nederlanders vindt : met ons gaat het goed, maar de ander moet zich beter gedragen). Dit doet geen recht aan de maatschappelijke realiteit dat we in Almelo een multiculturele samenleving zijn. Ook draagt deze opvatting niet bij aan het optimaal benutten van alle beschikbare kwaliteiten.

- Door de permanente nieuwe instroom van allochtonen zijn steeds nieuwe inspanningen nodig om hen Nederlands te leren, wegwijz te maken en te betrekken bij de samenleving. Lang niet alle allochtonen blijken in staat om het proces van inburgeren succesvol te doorlopen, bijvoorbeeld omdat ze ook in hun moedertaal analfabeet zijn. Doordat een deel van de allochtonen een partner zoekt in het land van herkomst herhalen integratieproblemen zich over de generaties, zoals bv. slechte beheersing van de Nederlandse taal. Slechte taalbeheersing wordt breed als een groot probleem ervaren.

- Er bestaat een grote mate van **overlap tussen de sociaal- economische segregatie en etnische segregatie**. Dit veroorzaakt onder de eerste generatie niet- westerse allochtonen een hoog risico op opstapeling van problemen en ontstaan van achterstanden en/ of isolement. Dit speelt extra sterk bij traditioneel in huis levende vrouwen die de Nederlandse taal niet spreken. Bij het oplossen van SES-gerelateerde problemen kan het van belang zijn oog te hebben voor de culturele componenten van het probleem of van de gezochte oplossing.

- Onze voorzieningen zijn voor iedere Almeloër beschikbaar, maar niet altijd voor ieder bereikbaar.

Algemene voorzieningen zijn niet altijd goed afgestemd op de behoeften van allochtonen. Ook de gehanteerde methoden en technieken blijken niet altijd goed te werken bij allochtonen. Taalproblemen spelen een grote rol in contacten tussen organisaties en allochtonen.

- Er is in veel bedrijven, organisaties, besturen en groepen nog **geen sprake van afspiegeling** van de samenleving. Dit geldt zeker ook voor het vrijwilligerswerk waarin allochtonen buiten hun eigen migrantenorganisaties nauwelijks actief zijn.

- In het onderwijs zijn zelfs **tendensen van segregatie** waarneembaar, zowel tussen scholen (Basisonderwijs) als tussen leerling-groepen (Voortgezet Onderwijs) onderling. Er zijn in het onderwijs zorgen over de taalontwikkeling van allochtone leerlingen en de betrokkenheid van allochtone ouders.

- Het huidige politiek – economische klimaat vraagt steeds meer actieve inzet van burgers. In veel **domeinen van het maatschappelijke leven zijn allochtonen echter nog onvoldoende zichtbaar**. Het denken over burgerschap heeft zich de afgelopen jaren sterk ontwikkeld. Eerst ging het om inspraak, toen ontstond samenwerking tussen burgers en overheid en nu treedt de overheid terug en laat het initiatief steeds meer aan burgers. Bij actief burgerschap gaat het om deelnemen aan en verantwoordelijkheid dragen voor de publieke zaak, je inzetten voor het algemeen belang en de openbare ruimtes. Het is van belang dat de publieke zaak gedragen wordt door allochtonen en autochtonen samen.

Wat verstaan we onder werken aan integratie?

In de kern is integratie een autonoom individueel proces dat mensen moeten doormaken en waarbij mensen elkaar ongeacht hun verschillen leren zien als deelnemers aan dezelfde samenleving (buurt, school, bedrijf, club, etc.). De sleutel voor ieders sociaal welzijn ligt bij het verwerven van middelen en vaardigheden om samen met anderen activiteiten uit te kunnen voeren. Door die activiteiten uit te voeren krijg je het gevoel erbij te horen, serieus genomen te worden en waardevol te zijn. Door **gemengde participatie** kan wederzijds begrip en respect groeien.

We willen met deze visie niet individuele mensen dwingen om te mengen maar wel bevorderen dat zowel allochtonen als autochtonen in alle sectoren en organisaties erbij horen (integratiebeleid wordt landelijk ook steeds meer “mainstreaming” genoemd).

Wij vatten werken aan integratie op als een **tweezijdig proces**. Het gaat verder dan wederzijds gedogen. Integratie gaat er om dat individuen, groepen en organisaties uit verschillende culturen zich openstellen voor elkaar en op zoek gaan naar de meerwaarde van verbinding. Integratie betekent werken aan wederzijds begrip en respect door ontmoeting, door gezamenlijke activiteiten, door een positieve communicatie en door bewust rekening houden met elkaars cultuur (ik- wij).

Van allochtonen mag worden verwacht dat zij bewust en actief **kiezen voor deelname** aan de Almelose samenleving. Zij dienen de vaardigheden te verwerven die in deze samenleving nodig zijn. Daarbij vormt het goed beheersen van de Nederlandse taal de basis.

Van alle inwoners mag verwacht worden dat zij de allochtonen een kans biedt om mee te doen en ruimte voor hen schept. Hierbij gaat het dus om streven naar een **afspiegeling en interculturalisatie** in alle sectoren van onze samenleving.

De rol van migrantenorganisaties in het integratieproces is van bijzondere betekenis. In het verleden zijn die opgericht om juist de eigen cultuur te beleven en te behouden. Nu vragen we van hen een omslag waarbij zij bijdragen aan bewustwording van eigen rol en verantwoordelijkheid van allochtonen in de multiculturele samenleving. Daarnaast kunnen zij bruggen bouwen naar autochtone organisaties.

Werken aan Integratie betekent streven naar een **gelijkwaardige positie** voor mensen van alle culturen. Voor een gelijkwaardige positie is bij allochtonen een goede beheersing van de Nederlandse taal en bereidheid deze in de openbare ruimte te spreken van belang. Onderwijs dat alle kinderen leert omgaan met de culturele verscheidenheid en gericht is op sociale integratie en (wereld-)burgerschap draagt bij aan het ontstaan van gelijkwaardige posities. Een goede opleiding die kansen biedt op de arbeidsmarkt is van groot belang. Om gelijkwaardige posities te bewerkstelligen dienen eventuele achterstanden bestreden en individuele kwaliteiten optimaal benut te worden. Daarvoor is het van belang dat maatschappelijke organisaties en processen zoals die hiervoor zijn ingericht afgestemd zijn op de diverse culturen.

Integratie is een complex proces dat al sinds jaar en dag gaande is. Gedurende dit proces kunnen tussen mensen en in gezinnen spanningen en irritaties, vervreemding en sociaal isolement ontstaan. Integratie is geen statische eindtoestand maar een **permanent onderhandelingsproces** tussen allochtonen en de al langer in Almelo gevestigde bevolking. Uiteindelijk gaat het erom dat mensen niet op basis van hun herkomst maar op basis van hun individuele kwaliteiten en mogelijkheden worden gezien. Deze processen vragen tijd en een permanente inspanning van alle betrokkenen.

Werken aan integratie betekent eigenlijk een mentaliteitsverandering bij alle partijen. Het gaat niet om iets extra doen, maar juist om in de reguliere activiteiten te bedenken of je daarbij ook allochtonen kan betrekken en bereiken en omgekeerd. Daarbij kan het onderling uitwisselen van kennis en positieve ervaringen behulpzaam zijn.

Bij ons werken aan integratie gaan we uit van de kaders zoals die door de Nederlandse wet en onze **democratie en rechtsstaat** worden gesteld. Al onze inwoners moeten die respecteren. In art. 1 van de Grondwet zijn de gelijke rechten voor alle inwoners van Nederland ongeacht hun herkomst, geslacht, geloofsovertuiging of seksuele voorkeur vastgelegd. Als noodzakelijke voorwaarde voor integratie geldt dat

resoluut wordt opgetreden tegen racisme en discriminatie. Integratie vraagt een constante dialoog over de uitwerking van de grondrechten en -regels in een concrete situatie.

Kortom:

Werken aan integratie is een opdracht voor allen in onze kleurrijke Almelose samenleving. De gemeente heeft daarbij een regisserende rol. Juist om een duurzame inzet op integratie door alle betrokkenen te bewerkstelligen zoeken we zoveel mogelijk aansluiting bij bestaande processen (bv. subsidiëring) en overlegvormen (bv. in de wijken).

3. Algemene doelstellingen om onze ideale kleurrijke stad dichterbij te brengen:

Vanuit de hiervoor geformuleerde visie komen wij tot de volgende doelstellingen die wij in nadere gesprekken met onze maatschappelijke partners willen uitwerken. Bij het monitoren van deze doelstellingen sluiten we zoveel mogelijk aan op bestaande vragenlijsten en processen.

1. Het bevorderen van gemengde participatie en deelname aan activiteiten vanuit diverse culturen waardoor ook de wederzijdse acceptatie en positieve beeldvorming tussen allochtonen en autochtonen wordt bevorderd.

Monitoring geschiedt door de Omnibusenquête en via de jeugdmonitor. Daaraan wordt het Participatieblok uit de Leefbaarheid en Veiligheid- monitor toegevoegd.

2. Het stimuleren dat alle voorzieningen in de gemeente intercultureel toegankelijk zijn. Voor voorzieningen waarmee de gemeente een directe financiële verhouding heeft zal daarbinnen gevraagd worden om zichtbare inspanningen om ook onze allochtone inwoners te bereiken.

Monitoring hiervan geschiedt via de aangepaste Omnibusenquête, via de jeugdmonitor en via de reguliere verslaglegging die hoort bij de betrokken financiële verhoudingen.

3. Het stimuleren van de bewustwording bij scholen, bedrijven en besturen van (vrijwilligers-) organisaties dat ze een afspiegeling zouden moeten zijn van onze kleurrijke samenleving.

De gemeente heeft in 2010 aan de hand van een vragenlijst een soort nulmeting in de samenleving laten uitvoeren en over 4 jaar kunnen we dit onderzoek herhalen.

De gemeente werkt zelf als werkgever aan het bevorderen van diversiteit en interculturalisatie binnen de gemeentelijke organisatie.

Monitoring hiervan zal via een vragenlijst aan teamleiders plaatsvinden;

4. Het stimuleren van de samenwerking en kennisuitwisseling tussen personen en organisaties die werken aan integratie en interculturalisatie in het Netwerk Integratie en Interculturalisatie.

Monitoring geschiedt door een effectonderzoek onder de deelnemers aan het Netwerk I&I en de vragenlijst bij de nulmeting.

Per jaar zal er op elk van de vier gemeentelijke beleidsvelden, te weten

- Eigen kracht en participatie
- Aantrekkelijke stad
- Leefbaarheid en Veiligheid
- Bestuurskracht en bestuurscultuur

een doorlichting plaatsvinden om terug te kijken of de onder 1, 2, 3 en 4 aangenomen doelstellingen in het reguliere beleid zijn weerslag hebben gevonden. Op welke wijze dat gebeurd is en wat het resultaat is. Dit zal de raad telkens in het eerste kwartaal van het daarop volgende jaar aangeboden worden.

Bijlage A Bouwstenen voor de integratievisie , een interactief proces

Deze integratievisie bouwt voort op het landelijke integratiebeleid en een lokale heroriëntatie van ons integratiebeleid en is in een interactief proces met vele betrokkenen tot stand gekomen. Hieronder staan de bouwstenen waaruit deze visie is ontwikkeld.

Landelijk integratiebeleid

Het landelijk beleid heeft zich in de afgelopen 40 jaar ontwikkeld van remigratiebeleid, naar achterstandenbeleid en uiteindelijk tot integratiebeleid gericht op acceptatie van de Nederlandse kernwaarden. In de rijksnota "Zorg dat je erbij hoort!" 2007- 2011 ligt het accent op maatschappelijke emancipatie (= gelijke positie) en sociale integratie (= geen etnische scheidslijnen). In de afspraken uit 2009 tussen rijk en Vereniging van Nederlandse Gemeenten "Datgene wat ons bindt" zijn gezamenlijke opdrachten voor 9 beleidsvelden uitgewerkt: inburgering, onderwijs, werk, wonen, sociale integratie, actief burgerschap, emancipatie en participatie van vrouwen, veiligheid en gezondheidszorg. In de meest recente Integratiebrief van WWI (17-11-2009) lijkt er sprake van een groter appel op allochtonen om zelf aan de integratie te werken. Er wordt gesteld dat Nederland permanent verandert en dat de spankracht van onze samenleving grenzen kent. Verharding leidt tot dubbele vervreemding van allochtonen. Hoewel veelal negatief wordt gesproken over het hele integratieproces gaat het feitelijk op diverse terreinen langzamerhand beter. Veel problemen die worden genoemd zijn geen integratieproblemen, maar reguliere problemen die binnen een werkveld opgelost moeten worden. Integratie gaat om meedoen, samenleven, eigen verantwoordelijkheid nemen en solidariteit. Het vraagt om extra inspanningen van allochtonen en om ruimte en kansen bieden door autochtonen. Allochtonen moeten kiezen voor Nederland, samen met autochtonen de buurt, school en het bedrijf leefbaar houden en investeren in hun toekomst in Nederland.

Heroriëntatie op integratiebeleid van Almelo:

In 2007 heeft een evaluatie van het gemeentelijke integratiebeleid plaatsgevonden. Daaruit is gebleken dat er ondanks de eerdere inzet toch op verschillende terreinen nog geen sprake is van volwaardige deelname aan de Almeloëse samenleving door allochtonen. Een betere sturing op integratie door de gemeente en een grotere betrokkenheid vanuit de samenleving zijn hierbij nodig.

Beleidsatelier Participatie & Integratie:

In het voorjaar van 2009 heeft binnen de gemeente het beleidsatelier Participatie en Integratie plaatsgevonden. Doel was om te komen tot een overkoepelende visie op participatie en verheldering van het onderscheid met integratie. De uitkomsten zijn vastgelegd in een door de raad vastgestelde nota. De belangrijke uitkomst was dat het bij Participatiebeleid gaat om individuen, terwijl we bij Integratiebeleid meestal aan groepen denken (allochtoon versus autochtoon). Feitelijk is echter elk besluit om wel of niet te participeren en / of te integreren een individueel besluit. Het is dus de kunst in ons beleid mensen te stimuleren dit besluit te nemen. Zo nodig moeten de drempels die hen verhinderen hoger op de participatieladder te klimmen en (beter) te integreren opgeheven worden. Die drempels kunnen zowel in de persoon liggen (dit vraagt om maatwerk) als in de processen/ werkwijzen die wellicht niet goed afgestemd zijn op kleurrijke deelnemers (dit vraagt om interculturalisatie). Deze benadering komt sterk overeen met de Sociale Productie Functietheorie die wij als beleidstheorie voor gemeentelijk participatie- en integratiebeleid hanteren. In ons participatie- en integratiebeleid gaat het er dus om individuen te ondersteunen en stimuleren om voldoende middelen en vaardigheden te ontwikkelen en in te zetten en om daarbij gebruik te maken van netwerken in de samenleving. Deze netwerken moeten leren omgaan met deelnemers vanuit verschillende culturen. Het belang van maatwerk, positieve benadering, persoonlijke ontmoeting en ondersteuning werd ook beklemtoond door de Kritische Vrienden van het beleidsatelier Participatie en Integratie.

Stadsdeelgesprekken en gesprekken met vertegenwoordigers van grootste culturele groepen

In het najaar van 2009 hebben wij in alle 5 stadsdelen een integratiedebat met inwoners (meestal 10-15 aanwezigen, waarvan 2 allochtoon) georganiseerd onder leiding van een onafhankelijk gespreksleider. Daarnaast hebben we met vertegenwoordigers van de 5 grootste culturele groepen (10 Almeloërs van autochtone, 10 van Turkse, 10 van Marokkaanse, 10 van Molukse/ Indonesische en 10 van Irakese / Armeense afkomst) afzonderlijk gesproken. Uit al deze gesprekken is vooral naar voren gekomen dat er behoefte bestaat aan meer persoonlijk contact tussen mensen uit verschillende culturen. Allochtonen willen als individu (en niet als vertegenwoordiger van een culturele groep) gezien worden. Allochtonen en autochtonen willen erbij horen, serieus genomen en gewaardeerd worden. Om volwaardig te kunnen participeren zijn vaardigheden en middelen nodig, die soms ontbreken en soms te weinig intercultureel zijn. Terugkerende thema's waren: het belang van informatie over, openstaan voor en permanente dialoog tussen verschillende culturen, gemengde deelname aan (wijk-)activiteiten, beheersing van Nederlandse taal,

opvoeding en onderwijs in interculturele setting en het voorkomen van mono- culturele groepen in wijken, scholen, bedrijven en organisaties.

Collegeakkoord

Eind april 2010 heeft het nieuwe college van B&W het collegeakkoord 2010-2014 "Het verschil maken" gepresenteerd. Uitgangspunt hierin is dat we kansen willen bieden aan huidige en nieuwe bewoners om zelfredzaam te worden, mee te doen en eigen omstandigheden te verbeteren. Om de sociale balans in de stad te bevorderen werken we aan sociale stijging voor mensen in een achterstandssituatie.

Maatschappelijke participatie staat centraal, dus meedoen van alle inwoners, talentontwikkeling, een leuke jeugd in Almelo, eigen kracht bevorderen, omzien naar elkaar, thuis zijn in eigen kleurrijke buurt en wijk, en een actieve rol als wijkbewoner. Werken, leren en actief bijdragen aan de samenleving is regel voor iedereen die daartoe in staat is. Waar nodig draagt de gemeente bij om werk en sociale participatie mogelijk te maken door te zorgen voor randvoorwaarden en waar nodig middelen (Wmo) en ondersteuning bij het krijgen van voldoende vaardigheden, zoals taal (inburgering van nieuw- en oudkomers) en sociale vaardigheden.

Burgerparticipatie is een sleutelwoord, met daarbij ook zeggenschap in de uitvoering van beleid of over deelbudgetten (b.v. wijkaanpak en wijkwaardebonnen).

We hechten aan MFA's en Brede Buurt Scholen en leggen de prioriteit bij de jeugd (overerving van armoede en schooluitval voorkomen, ontmoeting tussen sociale groepen bevorderen). We werken aan niet-vrijblijvende samenwerking met partners ten gunste van effectiviteit en doelmatigheid. Daarbij zet de gemeente zelf in op de regie en laat de uitvoering van taken over aan partners, tenzij die taken moeilijk over te dragen zijn. Wij doen een appel op de eigen verantwoordelijkheid van partners en inwoners van de stad. Bij teruglopende middelen kiezen we ervoor niet alles minder te doen maar ons meer te richten op kerndoelen (stad in balans, sociale stijging met nadruk op jeugd, aantrekkelijke stad). In de kerntakendiscussie zal dit nader uitgewerkt worden.

Gesprekken met maatschappelijke organisaties

a. Migrantenorganisaties

Deze organisaties vinden het van belang dat de gemeente zelf laat zien allochtonen serieus te nemen in alle processen en door de opbouw van haar eigen personeelsbestand. Zij willen een heldere definitie van integratie zodat er niet steeds meer van hen gevraagd wordt. Er bestaat soms onduidelijkheid over wie verantwoordelijk is voor welke taken (b.v. rijksbeleid, gemeentebeleid, eigen verantwoordelijkheid van maatschappelijke organisaties).

De meeste Turkse organisaties onderschrijven het wensenpakket dat de Atib al voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 heeft opgesteld en willen een expliciete reactie van de gemeente hierop. In het Atib- stuk wordt veel belang gehecht aan Turkse les in het onderwijs, omdat dit zou bijdragen aan het goed leren van het Nederlands en ook aan de eigenwaarde van jongeren. De Turkse organisaties vinden het van belang dat in het onderwijs, in woningbouw en buurtinrichting, in sport- en cultuur en in de zorgsector meer aandacht wordt besteed aan verschillende culturen, aan diversiteit van personeel en aan een eerlijker verdeling van budgetten. Zij vinden het belangrijk dat de gemeente qua personeelsbestand een afspiegeling van de bevolking is, omdat daardoor allochtonen meer kans op werk krijgen en de communicatie van de gemeente met de bevolking ook beter wordt. Tenslotte vinden zij dat zelforganisaties liefst over een eigen accommodatie moeten kunnen blijven beschikken.

b. Netwerk Integratie en Interculturalisatie:

De deelnemers aan dit netwerk bestaan uit (deels allochtone) functionarissen die in eigen organisatie betrokken zijn bij diversiteit of integratie. Binnen organisaties bestaat nog veel onbekendheid met de invloed van verschillen tussen culturen in relatie tot eigen werkprocessen en –methodieken. Er bestaat onder hen behoefte aan uitwisseling van kennis, ervaring en methodieken.

c. Wijkfunctionarissen- overleggen in alle stadsdelen

Veelal in wijken en buurten wordt het gebrek aan gekleurde participatie en burgerschap beleefd. Taalproblemen en het slecht kunnen bereiken en betrekken van allochtone inwoners spelen bij veel organisaties in de wijk een rol. Veel wijkgerichte activiteiten zijn weinig kleurrijk en ook de Almeloëse wijkaanpak bereikt nauwelijks de gekleurde Almeloërs. Het blijft veelal bij incidentele contacten en acties naar aanleiding van actuele problemen. Het ontbreken van gedeelde positieve activiteiten versterkt de negatieve onderlinge beeldvorming tussen inwoners onderling.

d. Bedrijfskringen Energiek Almelo en Soba

Deze stellen dat het thema integratie bij hen eigenlijk niet speelt. Men werft bij het werkaanbod passend personeel, waarbij opleiding, vaardigheden en aanpassingsvermogen aan de bedrijfscultuur doorslaggevend zijn.

e. Woningbouwcorporaties Beter Wonen en Sint Joseph

Deze worden ook vanuit het ministerie aangesproken op hun inzet op integratie en leefbaarheid in de wijken. Incidenteel zijn er problemen tussen allochtone en autochtone buurtbewoners. Dan helpt het om personeel te hebben met kennis van culturele verschillen. In huurdervertegenwoordigingen komen weinig allochtonen voor. Het lijkt zo te zijn dat er onder verschillende allochtone groepen/ouderen wel bijzondere woonwensen bestaan (b.v. gesloten keuken, herkenbare beeldkwaliteit), maar bij een concreet aanbod aan een paar groepen (bv Turken en Molukkers) bleek de vraag toch verdampt te zijn. Wellicht kan voor allochtone ouderen een verbinding worden gelegd met de nieuwe ontwikkelingen rond woonzorgcirkels. De ene corporatie wil meer toe naar vrije keuze voor de klant, de ander streeft juist naar enige spreiding van verschillende culturen over het bestand van woningen. Goede voorlichting over het beschikbare aanbod en mogelijke financiële regelingen (b.v. huurtoeslagen) is van belang.

f. Aantal schooldirecties in het basisonderwijs

Scholen werken al jaren aan integratie vanwege feitelijke verkleuring in en om scholen, maar ook vanuit wettelijke taken van burgerschapsvorming en sociale integratie. Ze zien een toenemende en elkaar versterkende sociaal economische en etnische segregatie binnen het onderwijs. Deze wordt versterkt door wijkgerichte voorzieningen (b.v. peuterzalen en VVE), omdat het wonen in Almelo ook sterk gesegregeerd is. De meeste scholen willen wel een afspiegeling van de bevolking zijn. Zij hebben echter geen greep op het ontstaan van een imago en/of groepsprocessen die het keuzegedrag van ouders bepalen en leiden tot verdere segregatie.

Scholen maken zich zorgen over de taalachterstanden waarmee leerlingen de school binnenkomen. Zij zien een sleutelrol liggen bij ouders die ervoor kunnen kiezen hun kind naar de voorschoolse educatie te sturen.

Het onderwijs werkt aan gelijke kansen. Scholen vinden dat er te weinig aandacht is voor negatieve opinies en gedragingen van allochtone en autochtone ouders, die juist bij laagopgeleiden wederzijds bestaan uit angst voor het onbekende en omdat die inwoners niet door cultuurverschillen heen de overeenkomsten kunnen zien. Het zou kunnen helpen als er meer positieve en groepsgerichte voorlichting kon worden gegeven. Ook is het van belang om leerlingen en ouders van verschillende culturen met elkaar in contact te brengen.

Scholen willen zich op hun kerntaken richten en niet meer investeren in projecten die goed lopen maar dan toch weer eindigen.

g. Scoop welzijn

Vanzelf mengen allochtonen en autochtonen niet, alleen bij activiteiten gericht op gezamenlijke doelen/interesses. Scoop zelf heeft al divers personeel. Werving van allochtonen voor MBO-functies verliep deels vanuit eigen integratie-activiteiten. Voor de allochtone ouderenbezoeken is nu een allochtone coördinator. Er komen bij oudere allochtonen veel problemen aan het licht die door de kinderen helaas niet opgelost kunnen worden en die leiden tot vereenzaming. Scoop is vanwege vele personele wisselingen in besturen gestopt met de ondersteuning van allochtone organisaties. Vaardigheden voor en belang van vrijwilligerswerk zouden in inburgering onderwezen moeten worden.

Advies van Beleids Advies Commissie Maatschappelijke Aangelegenheden

Begin 2010 heeft de Bacma de uitkomsten van het interactieve visieproces tot dan toe beoordeeld. De Bacma betreurt het feit dat met het integratievisieproject weer met tijdelijk subsidiegelden gewerkt wordt aan een thema dat duurzame inzet vraagt. De Bacma is verbaasd dat er binnen de gemeente niet al vanzelfsprekend vanuit de integrale beleidsgedachte bij elk beleidsstuk wordt nagedacht over de gevolgen voor participatie en integratie. De Bacma is niet onverdeeld positief over het wensenpakket vanuit de Turkse organisaties en wijst erop dat er in Almelo veel meer etniciteiten zijn dan alleen de Turkse. De Bacma betreurt het feit dat in veel besturen vrijwel geen allochtone mensen deelnemen. De vraag is of die dat niet willen of kunnen. Dit zou nader onderzocht moeten worden. Tenslotte wijst de Bacma erop dat het te ambitieus is om te willen dat iedereen participeert en integreert, omdat een deel van de bevolking genoeg heeft aan haar eigen leven.

Bijlage B Integratie in verschillende beleidssectoren

Rond de zomer van 2009 hebben alle afdelingen aangegeven wat hun eigen ervaringen met integratiebeleid zijn geweest en wat hun visie op integratie en voorgestaan beleid op hun terrein zou kunnen worden. Dit heeft geleid tot een informeel Praatstuk. Op basis van de uitkomsten van het interactieve proces en het nieuwe collegeakkoord is dit Praatstuk omgebouwd tot de voorliggende Visie op Integratie en is voor verschillende werkvelden een uitwerking weergegeven zoals hieronder is opgenomen.

Bij de uitwerking van de visie zullen wij met voorrang kiezen voor die integratie- activiteiten die voldoen aan de volgende **criteria**:

- Ze maken van onze (allochtone en autochtone) inwoners actieve burgers.
- Ze dragen bij aan competentieontwikkeling (mens centraal).
- Ze stimuleren betrokkenheid van alle Almeloers bij de ontwikkeling van de activiteit.
- Ze bewerkstelligen dat Almelo zich over de gehele linie als kleurrijke stad profileert.
- Ze bevorderen samenwerking tussen diverse partijen.
- Ze worden goed gemonitord.
- Ze garanderen continuïteit bij succes.

Inburgering

Beheersing van de Nederlandse taal en kennis van de Nederlandse samenleving zijn sleutels die tot integratie en participatie leiden. Door middel van ons inburgeringaanbod zetten wij erop in dat nieuwkomers en al langer in Almelo verblijvende allochtonen in onze samenleving voldoende vaardigheden ontwikkelen om volwaardig mee te kunnen doen in Almelo.

Voor veel allochtonen begint inburgeren met alfabetiseren. De gemeente zorgt ervoor dat inburgeringstrajecten gericht zijn op taal en (gemengde) participatie. Die participatie kan gericht zijn op betaalde arbeid, vrijwilligerswerk of zelfstandig ondernemerschap.

Binnen de inburgering wordt steeds meer aandacht besteed aan verbetering van de individuele benadering en maatwerktrajecten. De gemeente stimuleert dat inburgeraars staatsexamen doen of een hogere opleiding kunnen volgen. Door wijkgerichte inburgering en werken met autochtone taalcoaches wordt ernaar gestreefd ook inburgering tot een wederzijds proces en duurzaam succes te maken. Het inburgeringaanbod is beschikbaar voor oudkomers in de leeftijdscategorie 55 en ouder, maar aan deze groep geven wij een lage prioriteit bij de inburgeringstrajecten van de gemeente.

Jeugd en opvoeding

Alle jongeren dienen een leuke jeugd te hebben in Almelo, zodat ze, ook als ze bij het volwassen worden de stad verlaten, positieve ambassadeurs van de stad worden. Ons doel is dat alle kinderen gelijke ontwikkelingskansen krijgen. Er wordt binnen ons jeugdbeleid geprobeerd alle jongeren te stimuleren zich als actieve burgers te gedragen. Bij kinder-, tiener- en jeugdwerk wordt steeds gekeken hoe we juist hen die van huis uit bepaalde activiteiten niet krijgen aangeboden (door geldgebrek, cultuur of lage opleiding van ouders) kunnen bereiken. Via (allochtone) jongeren proberen we ook hun ouders bij beleid en activiteiten te betrekken;

De gemeente stimuleert een positieve interculturele opvoeding en intercultureel onderwijs die bijdragen aan volwaardige deelname aan onze multiculturele samenleving;

Bij het vormgeven van het Centrum voor Jeugd en Gezin zorgen wij voor interculturele toegankelijkheid. Bij de nieuwe websites Loes en Jong in Almelo wordt specifiek aandacht geschonken aan (organisaties voor) allochtone jongeren en hun ouders. Bij de doorontwikkeling van themabijeenkomsten over opvoeden besteden we specifieke aandacht aan het bereiken van allochtone doelgroepen. Wij streven naar het aanstellen van een allochtone medewerker in het Loes Infocentrum.

Onderwijs

Scholen bieden alle inwoners van jong tot oud een breed onderwijs- en ontwikkelingsaanbod aan ter voorbereiding op participatie in een multiculturele samenleving. In het onderwijsachterstandenbeleid en de Voor- en Vroegschoolse Educatie gelden als problemen die we samen met onze maatschappelijke partners willen aanpakken, dat:

- de Nederlandse taalontwikkeling van allochtone kinderen achterblijft. Daarbij zijn de ouders eerstverantwoordelijk om gebruik te maken van het beschikbare aanbod om Nederlands te leren. De taalproblematiek vraagt om extra inzet vanuit scholen op taallessen en speciale aandacht voor kinderen van nieuwkomers.
- de betrokkenheid van allochtone ouders bij school minder is; hieraan wordt gewerkt via de Brede Buurt School- aanpak, voorlichting en contacten met het Platform Allochtone Ouders en Onderwijs Almelo.

- er zwarte (meer dan 50% allochtone leerlingen) en witte (meer dan 90% autochtone leerlingen) basisscholen ontstaan. Door middel van een project Samenspraak Kinderspel zullen we de negatieve gevolgen van segregatie in het basisonderwijs bestrijden. Doel van het project is om via zichtbare veelkleurige activiteiten de ontmoeting tussen kinderen en hun ouders met verschillende culturele achtergronden te stimuleren. Ook willen we door voorlichting meer ouders stimuleren tot een schoolkeuze in de eigen wijk.
- er nog te weinig sprake is van het duurzaam en vanzelfsprekend mengen van allochtone en autochtone jongeren. Vanuit de wettelijke taken van scholen op het gebied van sociale integratie en burgerschap wordt gewerkt aan kennis van wereldculturen en – godsdiensten en daardoor aan meer onderling begrip en bereidheid tot samenwerken en samenleven;
- de vervolgopleiding van allochtone leerlingen vaak lager is dan bij objectief vergelijkbare autochtone leerlingen; dit vraagt om extra aandacht van leerkrachten en ouders;
- allochtone leerlingen minder van het speciaal onderwijs gebruik maken dan autochtone kinderen door het negatieve beeld/ gevoel hierover bij hun ouders; via scholen en het CJG wordt aan voorlichting gewerkt;
- er sprake is van een zekere radicalisering onder jongeren binnen het Voortgezet Onderwijs. Via preventieve antidiscriminatie- projecten in het onderwijs zullen we dit blijven bestrijden.

Bij het aanpakken van al deze vraagstukken hebben we alle geledingen nodig, dus zowel schoolbesturen, leerkrachten, ouders als leerlingen. We zullen werken aan bewustwording van het belang van afspiegeling in alle geledingen.

Participatie

In ons participatiebeleid gaat het erom individuen te ondersteunen en stimuleren, om individueel maatwerk, en om gebruik te maken van netwerken in de samenleving. Binnen ons gemeentelijk re-integratiebedrijf Fusion wordt met oog voor de culturele verscheidenheid gewerkt. Bij het opstellen van het beleid wordt aandacht besteed aan het betrekken van allochtonen. Wanneer een bepaalde groep is oververtegenwoordigd in ons WWB- bestand, zoals nu bijvoorbeeld oudere Turkse mensen onder de werkzoekenden, onderzoeken wij of een collectieve benadering zinvol kan zijn. Daarbij hebben wij ook aandacht voor eventuele uitsluiting door selectiemechanismen bij werkgevers/ opdrachtgevers. We experimenteren met inzet van allochtone personeelsleden die de Turkse cultuur en het Turks- Almelose netwerk goed kennen. In onze reguliere overlegstructuren zijn allochtonen vertegenwoordigd. De educatieve voorzieningen binnen het participatiebudget staan open voor al onze inwoners.

Integratie kan een rol spelen binnen alle negen prestatievelden van de Wmo en zal waar nodig bij het nieuw op te stellen beleidsplan Wmo 2011-2014 aan de orde komen. Vooral binnen het wijkgericht werken en het vrijwilligerswerk zal het extra inspanning vragen om tot een gekleurde participatie te komen, omdat een deel van de allochtonen dit vanuit het land van herkomst niet kent. In de notitie "Binden en borgen van vrijwilligers" staat als ambitie geformuleerd dat in 2013 10% van de niet- westerse allochtonen (dus totaal ongeveer 700) vrijwilligerswerk doet. De buurt speelt een belangrijke rol bij de integratie van allochtonen. Daarom willen we de sociale infrastructuur van de wijken actief bij het integratieproces betrekken

Sport

Sport is een uitstekend middel om de integratie te bevorderen. Verschillen in sociaal- economische klasse of kleur worden in de sport overbrugd. Allochtonen nemen nog relatief weinig deel aan sport en er zijn relatief weinig allochtone kaderleden bij sportverenigingen. Ingezet wordt op een hogere sportparticipatie van alle Almeloërs, waaronder dus ook allochtonen en liefst gemengd, als sporters en als vrijwilligers, in reguliere sportorganisaties. Via een speciaal project vanuit Variya wordt een methodiek ontwikkeld om de sportdeelname door allochtonen te bevorderen. Voor veel allochtone vrouwen blijkt de stap van niet bewegen naar een sport(-vereniging) te groot. Daarbij vormt ook hun wens om gescheiden van mannen te bewegen een drempel die geslecht moet worden. Voor verhoging van de sportdeelname door allochtonen is de betrokkenheid van de allochtone steunfuncties (voor Marokkanen IMAO en Turken STO) en de reguliere sportaanbieders gewenst. Bij de ontwikkeling van de nieuwe sportbeleidsnota zal integratie aandacht krijgen. Burgers hebben nog weinig inbreng in de beleidsontwikkeling, en allochtonen zijn nog ondervertegenwoordigd in de bestaande overleggroepen (zoals Sportraad). In de uitvoering van verschillende sportprojecten worden wel allochtonen en autochtonen betrokken. Bij het project Bewegen Op Recept is de medewerking van uitvoerenden met een allochtone achtergrond dringend gewenst, omdat een groot deel van de bereikte doelgroep allochtoon is.

Cultuur

Cultuur is bij uitstek geschikt om bij te dragen aan het integratieproces. Cultuur kent immers drie doelstellingen: het onderzoeken/ ter discussie stellen van (gedeelde) normen en waarden, het bespreekbaar maken van gevoelige thema's en het ontwikkelen van zelfvertrouwen. Binnen het Almelose Beleidskader Cultuur 2008-2011 wordt geen specifieke aandacht besteed aan integratie/ allochtonen. Wel wordt als doelstelling geformuleerd dat cultuuraanbod toegankelijk moet zijn voor iedereen en aan moet sluiten bij zeer diverse vormen van cultuurbeleving. Veel cultuur vindt nieuwe vormen juist door de interactie tussen verschillende culturelen (bv rap/ streetdance/ beeldende kunst). Wij willen de interculturele ontmoeting bevorderen door culturele activiteiten. Wij stimuleren grotere door ons gesubsidieerde instellingen om in hun activiteitenaanbod meer aandacht te schenken aan culturele diversiteit. Wij ondersteunen hen in hun zoektocht naar nieuwe vormen. Wij gaan hierover in dialoog met onze partners. Wij stimuleren bij de uitvoering van de Visie Beeldende Kunst, dat diversiteit en integratie zowel bij de projectontwikkelaars als ontwerpers aandacht krijgen. Wij ondersteunen initiatieven vanuit de bevolking en letten erop dat die uit alle groepen komen. Wij stimuleren de deelname van allochtone kinderen aan buitenschoolse cultuureducatie (muziekles, toneelclub etc.). Via de binnenschoolse cultuureducatie zoeken wij naar talenten en belangstellenden. Cultuureducatie richt zich op 2^e generatie allochtonen, maar via presentaties (concertjes, uitvoeringen, exposities) zullen wij ook ouders en familie meer betrekken.

Zorg

We willen bevorderen dat het aanbod aan zorgvoorzieningen vraaggericht wordt ontwikkeld, waarbij rekening wordt gehouden met leeftijdgebonden, cultuurgebonden en sexegebonden behoeften van verschillende doelgroepen. We willen een voor iedereen gelijkwaardig toegankelijke zorg met een passend aanbod op het gebied van preventie, voorlichting en advisering en verzorging en begeleiding. Preventief beleid is erop gericht mensen zelfredzaam en gezonder te maken. Zolang reguliere instellingen dat niet kunnen en er specifieke voorzieningen voor/ door allochtonen bestaan zullen we die stimuleren zorgvuldig en op integratie gericht te werken. Binnen het lokale gezondheidsbeleid willen wij de kansen op een goede gezondheid voor al onze inwoners vergroten door gezond gedrag te bevorderen. Daarbij is er specifieke aandacht voor mensen met een lage Sociaal Economische Score, waaronder allochtonen. Gezondheidsproblematiek wordt niet zozeer door afkomst bepaald, als wel door opleidingsniveau. De aanpak wordt daarop afgestemd. Bij "sport, bewegen en gezondheid" worden wijkbewoners betrokken. Binnen de maatschappelijke zorg, onderdeel huiselijk geweld en huisverbod, heeft de gemeente een coördinerende rol. Daarbij wordt specifieke aandacht besteed aan die bevolkingsgroepen waar (eengerelateerd) geweld meer tot hun cultuur behoort. De aanpak zal binnen het lokale netwerken (o.a. Veiligheidshuis, Centrum Jeugd en Gezin, en Zorg Advies Teams rond Basisscholen) vorm krijgen. Daar dient men voldoende kennis en kundigheid te hebben om dit te signaleren en hiermee om te gaan. Ook de allochtone groepen zelf zullen in proces van bewustwording en emancipatie actief betrokken moeten zijn. Vooral als het gaat om preventie, het weerbaar en zelfredzaam maken van risicogroepen, spelen allochtone groeperingen zelf een belangrijke rol.

Als pilotgemeente voor Bestuurlijke Aanpak van Eengerelateerd Geweld werkt Almelo aan het realiseren van een sluitende keten van signalering, melding en hulpverlening rondom eengerelateerd geweld. Daarnaast wordt binnen de 'aanpak eengerelateerd geweld' samengewerkt met de landelijke koepelorganisaties van migrantengroepen zoals het Samenwerkingsverband van Marokkanen in Nederland (SMN), Inspraakorgaan Turken (IOT) en Vluchtelingen Organisaties Nederland (VON). Gezamenlijk hebben zij het project 'Aan de goede kant van de eer' ontwikkeld dat zich eveneens richt op het tegengaan van eengerelateerd geweld. Dit project wordt in verschillende gemeenten, waaronder Almelo uitgevoerd in samenwerking met lokale zelforganisaties, lokaal bestuur en maatschappelijke instellingen. Een concrete uitwerking van deze samenwerking is de oprichting van een Platform Eengerelateerd Geweld, bestaande uit ketenpartners en sleutelfiguren vanuit diverse allochtone gemeenschappen.

De fysieke stad:

Bij de ontwikkeling van nieuw beleid wordt gestreefd naar een cultuurverandering, waarbij meer kennis, begrip, inlevingsvermogen en tolerantie voor mensen met een andere achtergrond ontstaat.

Wij streven naar een stad in balans, met een evenwicht tussen kansrijk en kansarm. Wij respecteren het recht van elke inwoner om zelf te bepalen waar hij of zij wil en kan wonen. Wij willen een evenwichtige bewonersmix in de verschillende wijken in de stad bevorderen, omdat wij menen dat dit het draagvlak voor actief burgerschap en sociale samenhang vergroot. Dit kan worden bevorderd door inwoners een gedifferentieerd woningaanbod (koop/ huur, grootte, soort, prijs) en keuzemogelijkheden te bieden,

waardoor gelijke kansen (voor jong en oud, arm en rijk, allochtoon en autochtoon) op de woningmarkt ontstaan.

Alle woon- en zorgvoorzieningen zijn ook toegankelijk voor allochtonen. De onbekendheid hierover bij allochtone ouderen betekent, dat er beter dan tot nu toe met de doelgroep moet worden gecommuniceerd.

In een nieuw op te stellen Woonvisie zal aan de relatie tussen wonen en integratie aandacht worden besteed.

De gemeente Almelo heeft op de Algemene Begraafplaats 't Groenendaal een Islamitisch gedeelte en een Oegandees gedeelte. Daarnaast is er een Joodse begraafplaats en op de Rooms- Katholieke begraafplaats is er een klein Armeens gedeelte. Het is de wens van de Armeense gemeenschap om een eigen begraafplaats in te richten in de omgeving van de Armeense Kerk. Er lopen op dit moment gesprekken over mogelijke locaties om in deze behoefte te voorzien.

Bij volkstuinencomplexen zijn veel allochtone gebruikers, maar de besturen zijn nog erg "wit". Er dreigt segregatie op te treden (witte en zwarte complexen). De gemeente heeft echter geen mogelijkheden hierin te sturen.

Almelo heeft voor 2 parken, namelijk het Goosenmaatspark en het Schelfhorstpark, een Green Flag Award gekregen. Bij het uitwerken van een plan om deze status te waarborgen naar de toekomst zal onderzocht worden of er vanuit allochtone burgers ook specifieke wensen zijn die hierin kunnen worden betrokken (bv. picknick- en barbecueplaatsen)

Er zijn tot nu enkele niet-geslaagde acties ondernomen in samenwerking met het AOC om voor allochtonen werkervaringplaatsen/ stages in de Groen Sector te realiseren. In de administratieve hoek van de Groen Sector zijn wel een aantal stageplekken ingevuld met stagiaires van allochtone afkomst. Er is een diversiteitsplan opgesteld waarin voorstellen zijn ontwikkeld om projectmatig te werken aan school- en werkervaringplekken voor allochtonen in de Groen Sector. Gezocht zal worden naar financiële middelen om dit plan ten uitvoer te brengen.

Veiligheid

Wij streven naar een veilige gemeente. Inwoners moeten zich veilig en geborgen voelen in de eigen woon- en leefomgeving met respect voor elkaar. Samen met de inwoners zullen wij

Wijkveiligheidsplannen realiseren. Wijkveiligheidsplannen worden opgesteld waarbij ook de inbreng van bewoners meegenomen worden. De input hiervoor zijn ondermeer de wijkveiligheidskans van de politie en de gemeentelijke leefbaar- en veiligheidsmonitor. Er is nu geen zicht op of er bij huisbewoners of ondernemers van allochtone afkomst meer of minder veiligheidsproblemen spelen. Bij het veiligheidswerk spelen taalproblemen vaak een rol.

Landelijk is van alle gevangenen 60-70% allochtoon. Met hulp van sleutelfiguren uit allochtone kring willen we werken aan voorkoming van crimineel gedrag en positieve beïnvloeding.

De afdeling Veiligheid en Hulpverlening streeft bewust naar het bereiken van meer allochtonen voor de (vrijwillige- en jeugd-) brandweer. Voorlichting over het veiligheidswerk zal niet alleen op scholen, maar ook bij allochtone organisaties worden gegeven. De contacten met de brandweer in Denizli zullen worden benut om te onderzoeken hoe meer allochtonen bereikt kunnen worden.

Radicalisering en discriminatie in de samenleving krijgen de aandacht door klachten via Art. 1 te registreren en behandelen. Bij duidelijke trends in de klachten onderneemt Art.1 gericht actie naar actoren. Deze klachten vormen echter slechts het topje van een mogelijke ijsberg. Wij blijven inzetten op diverse preventieve projecten ter voorkoming van discriminatie in alle sectoren van de samenleving. Wanneer er landelijke campagnes tegen discriminatie worden gevoerd zullen we daar lokaal op inhaken.

Pr & Voorlichting

Ons doel is om in publieke debatten maar ook via alle ons ter beschikking staande media, zoals Almelo Actueel, een reëler en positiever beeld te creëren van de multiculturele werkelijkheid en van het dagelijks leven van allochtonen in onze samenleving. Helaas geldt tegenwoordig in veel media "goed nieuws is geen nieuws". Wij vinden het van belang in het bijzonder aandacht te besteden aan succesverhalen van integratie. Daarnaast moeten ook subtiele vormen van stigmatisering of discriminatie in de media of het publieke debat expliciet bestreden worden.

Wij overwegen bij al onze publicaties of deze voldoende zijn afgestemd op onze kleurrijke inwoners.

Wij zetten onze instrumenten op het terrein van pr en voorlichting in ter ondersteuning van het integratieproces en het bestrijden van vooroordelen en discriminatie

Personeel en organisatie

Wij streven ernaar dat ons personeel een afspiegeling is van onze bevolking. Binnen ons diversiteitbeleid (gericht op vrouwen, mensen met een functiebeperking en allochtonen) streven wij er ook naar dat het aandeel allochtone medewerkers in onze organisatie groeit.

Door de selectieve vacaturestop die op moment van kracht is, mogen vacatures alleen bij grote uitzondering extern opengesteld worden. Dat heeft mede tot gevolg dat werving en selectie als instrument, om de ambtelijke organisatie meer divers te laten zijn, op dit moment slechts beperkt ingezet kan worden. Bij werving en selectieprocedures passen we de uitgangspunten van ons vastgestelde diversiteitbeleid toe. Zo schakelen we gedoceerd gespecialiseerde bureaus in om bijv. geschikte allochtone kandidaten te introduceren en worden vacatures ook nadrukkelijk gemeld bij het CWI. Bij werving en selectie staan geschiktheid, taalvaardigheid en passendheid binnen het team voorop. Via bewustwording en pro-actief stagebeleid zullen we aan diversiteit blijven werken. In 2009 hebben er 63 stagiaires een betaalde stage gelopen bij de Gemeente Almelo, 26 stagiaires waren van allochtone afkomst.

Activiteiten om de interculturele oriëntatie en competenties van onze hele organisatie te bevorderen, het stimuleren van onderlinge kennisuitwisseling en bijscholing hebben de afgelopen jaren op verschillende momenten en manieren plaatsgevonden, maar liggen op dit moment nagenoeg stil. Bezuinigingen en de selectieve vacaturestop zijn hier de oorzaak van.

Bijlage C bevolkingsgegevens per 1-1-2010

Etniciteit persoon (definitie VSO)			
Etniciteit persoon (definitie VSO)		Statistics	
		Frequency	Percent
Valid	Afghanistan	151	,2
	Albanië	5	,0
	Algerije	18	,0
	Angola	68	,1
	Argentinië	3	,0
	Armenië	8	,0
	Aruba	4	,0
	Australië	62	,1
	Azerbajdsjan	1	,0
	Bangladesh	6	,0
	Belarus (Wit-Rusland)	3	,0
	België	111	,2
	Belgisch Kongo	1	,0
	Benin	1	,0
	Bolivia	1	,0
	Bondsrepubliek Duitsland	280	,4
	Bosnië-Herzegovina	3	,0
	Botswana	1	,0
	Brazilië	89	,1
	Brits Guyana	5	,0
	Brits Indië	1	,0
	Brits Oostafrika	5	,0
	Brunei	2	,0
	Bulgarije	21	,0
	Burkina Faso	2	,0
	Burundi	45	,1
	Canada	51	,1
	Centrafrika	1	,0
	Ceylon	4	,0
	Chili	8	,0
	China	187	,3
	Colombia	44	,1
	Cuba	6	,0
	Denemarken	15	,0
	Doebai	1	,0
	Dominicaanse Republiek	18	,0
	Duitse Democratische Republiek	33	,0
	Duitsland	1967	2,7
	Ecuador	5	,0
	Egypte	24	,0
	El Salvador	2	,0
	Eritrea	2	,0
	Estland	3	,0
	Etiopië	24	,0
	Filipijnen	47	,1
	Finland	16	,0
	Frankrijk	61	,1
	Frans Congo	1	,0

Frans Guyana	1	,0
Frans Polynesië	1	,0
Frans West Afrika	3	,0
Gambia	7	,0
Ghana	22	,0
Griekenland	15	,0
Grootbritannië	156	,2
Guadeloupe	1	,0
Guatemala	2	,0
Guinee	15	,0
Guyana	20	,0
Haïti	2	,0
Honduras	5	,0
Hongarije	66	,1
Hongkong	62	,1
Ierland	21	,0
IJsland	1	,0
India	40	,1
Indonesië	883	1,2
Internationaal gebied	6	,0
Irak	1494	2,1
Iran	77	,1
Israël	13	,0
Italiaans Somaliland	2	,0
Italië	234	,3
Ivoorkust	7	,0
Jamaica	3	,0
Japan	4	,0
Joegoslavië	334	,5
Jordanië	2	,0
Kaapverdië	1	,0
Kameroen	8	,0
Kenya	10	,0
Koeweit	3	,0
Kongo	2	,0
Kongo Kinshasa	3	,0
Kroatië	1	,0
Letland	2	,0
Libanon	21	,0
Liberia	19	,0
Litouwen	1	,0
Luxemburg	2	,0
Madagaskar	1	,0
Malakka	6	,0
Malawi	4	,0
Maleisië	3	,0
Mali	1	,0
Malta	4	,0
Marokko	548	,8
Mauritanië	1	,0
Mauritius	8	,0
Mexico	8	,0

Moldavië	2	,0
Mongolië	1	,0
Nederland	54857	75,5
Nederlands Indië	1620	2,2
Nederlands Nieuwguinea	96	,1
Nederlandse Antillen	295	,4
Nepal	3	,0
Nieuwzeeland	13	,0
Nigeria	11	,0
Noordrhodesië	1	,0
Noorwegen	8	,0
Oekraïne	3	,0
Onbekend	31	,0
Oostenrijk	72	,1
Pakistan	15	,0
Palestina	1	,0
Panama	2	,0
Peru	13	,0
Polen	255	,4
Portugal	39	,1
Rhodesië	2	,0
Roanda-Oeroendi	2	,0
Roemenië	36	,0
Rusland	7	,0
Rusland (oud)	1	,0
Rwanda	7	,0
Saoediarabië	3	,0
Senegal	1	,0
Seychellen	4	,0
Siam	5	,0
Sierra Leone	17	,0
Singapore	6	,0
Sint Vincent en de Grenadinen	1	,0
Slowakije	1	,0
Soedan	27	,0
Somalia	66	,1
Sowjetunie	278	,4
Spanje	276	,4
Sri Lanka	21	,0
Suriname	345	,5
Syrië	166	,2
Taiwan	4	,0
Tanganyika	4	,0
Thailand	63	,1
Tibet	3	,0
Togo	2	,0
Tsjechië	1	,0
Tsjechoslowakije	31	,0
Tunesië	48	,1
Turkije	6009	8,3
Uganda	16	,0
Uruguay	8	,0

Venezuela	21	,0
Verenigde Arabische Emiraten	2	,0
Verenigde Staten van Amerika	72	,1
Viëtnam	24	,0
Zaïre	7	,0
Zambia	5	,0
Zimbabwe	3	,0
Zuidafrika	96	,1
Zuidkorea	15	,0
Zuidrhodesië	1	,0
Zweden	12	,0
Zwitserland	27	,0
Total	72657	100,0

Let op: Een aantal etniciteiten zit dubbel in dit schema omdat de registratie onder de ene naam is geëindigd doordat een land onafhankelijk is geworden en een andere naam heeft gekregen. (bv. Rhodesia heet nu Zimbabwe, maar mensen die ingeschreven waren onder oude naam zijn niet overgezet op de nieuwe naam).

Bijlage D Deelnemers aan visieontwikkeling

1. deelnemers Netwerk Migrantenorganisaties (+/- 15 personen)
2. deelnemers Stadsdeelgesprekken (+/- 60)
3. deelnemers gesprekken met 5 culturen (+/- 40)
4. deelnemers Wijkfunctionarissen - overleggen (+/- 60)
5. deelnemers Directie- overleggen basisonderwijs (+/- 20)
6. deelnemers Netwerk Integratie en Interculturalisatie (+/- 10)
7. leden Beleid Advies Commissie Maatschappelijke Aangelegenheden
8. Kritische Vrienden van beleidsatelier Participatie en Integratie (+/- 20)
9. Harold ten Asbroek (SOBA)
10. Mark Ent (Energiek Almelo)
11. Hans Hammink (Energiek Almelo + Asito)
12. Henny Ganseman (De Slinger)
13. Peter van Hout (dir. Aws Beter Wonen)
14. Corien Markusse (hoofd Wonen aws BW)
15. Mark Weering (hoofd Wonen StJA)
16. Tom Houkema (StJA)
17. Henk Gottemaker (plv cluster chef politie)
18. Jeanette Lodeweges (Scoop welzijn)
19. Albert Weeda (Scoop)
20. Anke Wiegmans (hoofd PBZ)
21. Paul ten Hoope (PBZ- kernteam)
22. Henk Kleintjens (hoofd VI)
23. Gijs Peterman (veiligheidscoördinator VI)
24. Ton Vervoort (hoofd VB)
25. Roel Bootsma (VB- wonen)
26. Dick Bosvelt (hoofd ID)
27. Arnold Schotman, Marlous Oortgiesen, Anne – Marie Oost (ID- PIO)
28. Henk Blok (hoofd ROM)
29. Frank van der Laan (ROM)
30. Johan van der Maat (hoofd BC)
31. Francois Kroes (BC- beleidscoördinatie)
32. Henk Nijkamp (hoofd SB)
33. Harry Scholtens (hoofd SEZ)
34. Gideon Sterkenburg (SEZ)
35. Janke Krommendijk (hoofd SML)
36. Stadsdeelcoördinatoren (5)
37. Heleen Broeksma en Henk Koopman (SML- onderwijs)
38. Renate Borkent (SML- participatie)
39. Marjoke Hobert (SML- zorg)
40. Rana Nassar en Ellen Kiphardt (SML- Inburgering)
41. Mark Jaarsma (SML- sport)
42. Annemieke Kalsbeek (SML- jeugd)
43. Han Reimerink (Wmo- coördinator)
44. Jasper Schaaf (SML)
45. Gert- Jan Sweep (SML- kunst/ cultuur)
46. Lies Kamphuis en José Botman (CJG)

Dit is een uitgave in het kader van het Integratievisieproject.

Het project wordt uitgevoerd met als leadpartner Stadt Münster, als projectpartner gemeente Almelo en in samenwerking met de EUREGIO. Het ministerie van economische zaken van Nordrhein-Westfalen, de provincie Overijssel en het Europees Fonds voor Regionale samenwerking (EFRE) van de Europese unie ondersteunen het project financieel in het kader van het INTERREGIV A programma "Duitsland- Nederland" (www.deutschland-nederland.eu).

